

170 Philosophiæ Naturæ, Cap. IV.

PROP. 8. esse sibi mutuo causas; perinde est ac dicere, idem sui ipsius causam esse hinc materialem, & 1. hinc formalem; id autem absurdum non est, quatenus idem materialiter sumptum, differt à se ipso formaliter sumpto, licet entitativè non differat.

*Imo duæ
formæ sunt
sibi mutuo
formæ.*

2 f Non esse absurdum duas causas formales (quarum vna sit pars essentialis nobilissima compositi iuxta prop. 5; & altera pars etiam essentialis eiusdem compositi; sed minus nobilis, ut explicatum est prop. 5) esse sibi mutuo causas formales; quatenus vna vicissim alteri esse suum tribuit modificando ut sic & attemperando esse illius: & ita constituendo illam in esse tali. Ratio cur hoc non sit absurdum est, quia licet vna & eadem, causatum sit & causa eiusdem; non tamen secundum idem: ut corpus humanum per animam rationalem animatum est; anima ipsa per idem corpus est aggravata. Ut ibi dicebam, & ita de aliis.

PROPOSITIO VIII.

A duabus internis causis in eodem genere totalibus idem causari impossibile est.

PROBatur quia cum ex dictis prop. præcedenti, causatum causæ internæ, ut causatum eius est, ab ipsa non differat entitativè; si duæ sunt eiusdem totales causæ in eodem genere, v. g. duæ materiales (quæ, inquam, ita sunt duæ, ut vna adæquate distinguatur ab alia; & ita totales, ut seorsim utraque causet totum in eo genere; alioqui enim non essent duæ neque totales) causatum adæquatè earum secundum id quo causatum earum est; erit entitativè adæquate idem cum ipsis: cum ergo illæ sint ex hypothesi duæ & totales ut dictum est; causatum ipsarum erit adæquate idem cum duabus; ergo ipsum non erit entitativè vnum, contra hypothesim, sed erit duo; vel ex opposito contra etiam hypothesim, causæ illæ non erunt duæ: impossibile enim est ut aliquid secundum idem sui sit vere vnum; & tamen secundum illud idem sui identificeetur adæquate cum duobus, quorum vnum ab altero adæquate diversum est.

CAPUT IV.

De causâ finali in particulari.

PROPOSITIO I.

Divisiones aliquas finis explicare.

1 Q Vando a appetitus aliquid amore prosequitur; vel ita prosequitur, ut cum obtineat, in eo sistat & conquiescat; vel ita ut per illud quærat & procuret ulterius aliud quid. Quod itaque primo modo prosequitur, dicitur intendere, & illud est finis intentus ab appetitu tanquam aliquid bonum propter se, honestum scilicet vel iucundum: quod autem 2 modo prosequitur; dicitur eligere, & illud est medium electum tanquam bonum vile seu bonum propter aliud. Hinc est vna divisio, qua finis dividitur in ultimum & non ultimum: finis ultimus ille est in quo sistitur, seu qui propter se & non propter aliud amat. Non ultimus, qui talis est ut licet propter ipsum alia amentur, ipsum tamen amat propter aliud; unde nec est ut sic proprie finis.

2 Finis b ultimus subdividitur in ultimum simpliciter, & ultimum secundum quid: ille est qui per se & ex natura sua est ultimus, qualis est Deus Opt. Max. Summum bonum & in se & nobis, non propter aliud amandus sed tantum propter se, ut in eo vno desideria nostra omnia conquiescant, & in eundem studia omnia dirigantur, alias non nisi peruerse & contra naturæ ordinem dirigenda. Finis ultimus secundum quid, est tantum ultimus in quadam serie appetitionum, qui scilicet in ea serie non propter aliud appetitur.

3 Præterea c quando voluntas aliquid amat; vel amat amore benevolentie vel amore concupiscentie: quod primo modo amat, est persona cui vult bonum; quod autem 2 modo; est ipsum bonum quod personæ amatae desiderat. Hinc est alia divisio finis, vel potius subdivisio alia finis ultimi; secundum quam alius est finis Cui, & alius finis Qui. Ille est persona cui tanquam propter ipsammet (saltem in aliqua serie) amata desideratur bonum: iste, est bonum quod personæ amatae desideratur, tanquam per se bonum eius; per se, inquam, ut differat à mediis quæ ut sic non sunt per se bonæ, sed sunt bona bonitate finis, quatenus ad eum assequendum vilia sunt: habent quidem per se & ex se bonitatem vilem, seu conducentiam ad finem; sed ea est bonitas ratione cuius sunt media tanquam vilia; & ratione cuius ut sic, non possunt esse finis; quia in vili tanquam præcisè vili non quiescit, sed in eo ad quod illud vile est, id est in bono honesto vel iucundo.

4 Dubitari d potest, utrum finis Cui potius quam finis Qui, aut è contra, sit proprie finis. Ratio

a Finis ultimus, & non ultimus, & ratio divisionis.

b Ultimus simpliciter, & secundum quid.

c Finis cui, & finis qui.

d Vtrum finis